

ת"פ 10455/06/14 - מדינת ישראל נגד ג א

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 ינואר 2015

ת"פ 10455-06-14 מדינת ישראל נ' א

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

המאשימה מדינת ישראל

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

נגד

הנאשם

ג א

ע"י ב"כ עו"ד ויסאם עראף (סנגוריה ציבורית)

גזר דין

העבירה בה הורשע הנאשם

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי עובדות כתב האישום, ביום 1.6.14, סמוך לשעה 19.30, בחיפה, הלכה המתלוננת, ילידת 1987, חזרה מעבודתה לביתה, כאשר תיק היד השייך לה תלוי על פרק ידה השמאלית. התיק כלל ארנק ובו תעודות זהות, כרטיסי אשראי, סך של 85 ₪ במזומן, 2 זוגות משקפיים, אייפוד עם כיסוי לבן, דיסק און-קי, מפתחות, מטען לפלאפון וחפצים אישיים. הנאשם הגיח מאחורי המתלוננת ומשך בחוזקה את התיק השייך לה מידה. המתלוננת הידקה אחיזתה בתיק על מנת למנוע מהנאשם לחטוף אותו ממנה, אך הנאשם המשיך למשוך בחוזקה את התיק עד שתלש אותו מידה של המתלוננת וברח מהמקום. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלוננת כאבים בידה השמאלית ושבר באחת מציפורני ידה. במעשיו גנב הנאשם את תיקה של המתלוננת וביצע כלפיה מעשה אלימות כדי להשיג את התיק וכדי להתגבר על התנגדותה.

הטיעון לעונש

בשלב הבאת הראיות לעונש העידו אימו ואחותו של הנאשם.

אחותו של הנאשם העידה לעניין העונש וסיפרה כי הנאשם הולך לטיפולים ולפגישות ומשפחתו תומכת בו כדי שיהיה נקי וישתלב בחברה. היא טענה שהנאשם משתף פעולה באופן מלא בתהליך זה. עוד סיפרה שהנאשם אינו אדם בריא וביקשה שיתחשבו בו ושהמוסדות יעזרו לו ויתמכו בו. האחות טוענת שהנאשם ממשיך ללמוד ויש לו רצון להשתלב בחברה.

אמו של הנאשם אמרה שהנאשם רוצה ללמוד ולהתקדם. שמדובר במעידה חד פעמית. האם טוענת שהמשפחה רוצה לעזור לנאשם ושיקבל טיפול להתמכרות.

ב"כ המאשימה טען כי לנאשם אין הרשעות קודמות. כן נטען כי במעשיו פגע הנאשם בביטחונה האישי של המתלוננת, בשלמות גופה, בחופש התנועה שלה ובקניינה ורכושה. כן פגע במעשיו בתחושת הביטחון של כלל הציבור. נטען כי העיקרון המנחה בענישה הינו קיומו של יחס הולם בין חומרת המעשה, נסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם. נטען כי מדובר באירוע חמור במסגרתו ניצל הנאשם את העובדה שהמתלוננת הלכה בגפה ברחוב, בכדי לגזול את רכושה, תוך גרימת כאבים ושבר באחת מציפורניה. כן נטען כי העובדה שהמתלוננת הלכה לתומה בעיבורה של עיר, בשעות הערב הלא מאוחרות, באיזור מסחרי בו מסתובב קהל רב, לא הרתיעה את הנאשם מלבצע את העבירה. עוד נטען כי חומרה מיוחדת יש לייחס לעובדה שבאותה תקופה עבד הנאשם כמאבטח, אדם שאמור להגן על שלומו של הציבור ולא לפגוע בו. נטען כי מדובר בעבירות חמורות שהינן נפוצות ביותר וקלות לביצוע ולכן קיימת חשיבות רבה למגרן באמצעות ענישה מרתיעה.

ב"כ המאשימה טען עוד כי הנאשם הינו האחראי הבלעדי לביצוע העבירה וכי מדובר בנאשם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו, אשר הבין היטב את שעשה ובחר לעצמו בקורבן חלש שהיה לבדו. נטען כי הנאשם הכניס את תיקה של המתלוננת לתיקו על מנת להסוות את מעשיו ואף החל במנוסה כאשר הבחין בניידת משטרה. נטען כי בנסיבות אלו מתחם העונש ההולם הינו בין 2 ל-4 שנות מאסר. ב"כ המאשימה ביקש מביהמ"ש לגזור על הנאשם מאסר בפועל על פי המתחם המוצע, מאסר על תנאי וקנס או פיצוי למתלוננת.

ב"כ הנאשם טען כי בעבירות שוד שלא נגרם בהן נזק גוף, שבוצעו באופן ספונטאני ללא תחכום מיוחד, קבע ביהמ"ש העליון מתחם שבין 6 ל-24 חודשי מאסר. נטען כי תיקון 113 לחוק העונשין העניק מעמד של בכורה לשיקול השיקום ובתיק הזה, בנסיבותיו המיוחדות של הנאשם, יש להעניק לשיקול השיקום את מלוא התוכן שראוי לו.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שהוגש מטעם שירות המבחן, אשר סקר את נסיבות חייו הקשות של הנאשם, אשר עלה לארץ בגיל 13 עם משפחה קשת יום וקשיי עליה ובנוסף סבל מבעיות פסיכיאטריות מגיל מאוד צעיר. נטען כי חייו של הנאשם בתור אדם צעיר רצופים באשפוזים חוזרים ונשנים ובין היתר אושפז בין הגילאים 17 - 19. חרף כל זאת ידע הנאשם לנהל אורח חיים נורמטיבי ככל האפשר וזו הפעם הראשונה בחייו שהוא עומד לדין. אין לחובתו הרשעות קודמות וזה אינו דבר מובן מאליו לגבי אדם שסובל מבעיות כל כך קשות ומעיד על רמת מסוכנות מאוד נמוכה ועל כך שמדובר במעידה חד פעמית. נטען כי כפי ששיתף הנאשם את קצינת המבחן, מדובר בתקופה שבה השתמש הנאשם באלכוהול והשילוב של אלוהול ובעיות פסיכיאטריות ידוע לבית המשפט. אולם נטען כי כעת ההליך המשפטי הניע הליך שיקומי שהחל מיד עם מעצרו של הנאשם. שירות המבחן הושיט לו יד מכוונת ומאז תומכים בו. הנאשם משתתף בשלוש קבוצות טיפוליות והוא מקפיד להגיע לכל הקבוצות. בנוסף לקשר האינטנסיבי עם שירות המבחן הוא מקבל טיפול פסיכיאטרי מסור וכיום הוא מאוזן ומקפיד לקבל את התרופות בזמן.

עוד טען ב"כ הנאשם כי הנאשם היה במעצר קרוב לחודשיים, בהתחלה בתנאי מעצר בית מלא ולאחר מכן מעצר בית

חלקי. נטען כי המעצר היווה עונש חמור בפני עצמו והרתעה שהמחשה את חומרת העבירה המיוחסת לו. כן נטען כי הנאשם מודה ולוקח אחריות כנה ומלאה על מעשיו ונתון שראוי להתחשבות.

ב"כ הנאשם טען כי המתחם שנקבע, בין 6 ל-24 חודשי מאסר, מתייחס לאדם נורמטיבי ולא לאדם במצבו של הנאשם. נטען כי שליחתו של הנאשם למאסר תחסל את ההליך השיקומי שבו החל וכל המאמצים שנעשו על ידי שירות המבחן ירדו לטימיון. מבוקש לאמץ את המלצת שירות המבחן על מנת שההליך השיקומי ימשיך ויצליח. נטען כי הנאשם נמצא בביהמ"ש בפעם הראשונה ומבקש את עזרתו. כן מבוקש כי אם יוטל על הנאשם קנס או פיצוי שיטל תוך התחשבות במצב הכלכלי הקשה של המשפחה. ב"כ הנאשם טוען כי קצינת המבחן אינה ממליצה על עבודות שירות אך אומרת שאם ביהמ"ש ימצא שיש מקום להשית עבודות שירות היא ממליצה שהן יהיו לתקופה קצרה. ב"כ הנאשם מבקש להימנע מהטלת עונש של עבודות שירות אך טוען כי ניתן להטיל על הנאשם של"צ שיתאים לצרכיו המיוחדים.

ב"כ הנאשם מפנה לפסיקה של ביהמ"ש העליון אשר הטיל עונשים של 6 חודשים שירותו בעבודות שירות במקרים חמורים יותר ואף לפסיקה שבה הוחלט לבטל את עונש עבודות השירות ואת ההרשעה כאשר היה מדובר בצעירים בגירים.

הנאשם טען כי הוא מתנצל ומתחרט על המעשה שעשה. טען כי פעל תחת השפעת אלכוהול. כן טען כי הוא רוצה לשקם את עצמו במקום שבו הוא נמצא כעת ואינו רוצה לחזור ולבצע עבירות. הנאשם מבקש להמשיך בטיפול בהתמכרות. הנאשם טוען כי משפחתו עזרה לו ותמכה בו והוא רוצה להתקדם בטיפול בהתמכרות.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק למעשים שבגינם הורשע הנאשם, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצע העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

בעניינו מדובר בעבירת שוד שהעונש המירבי בגינה על פי סעיף 402(א) לחוק העונשין הינו 14 שנות מאסר.

הערך החברתי שנפגע

הערך החברתי שנפגע מעבירת השוד שביצע הנאשם הוא פגיעה בכבודה, חירותה ורכושה של המתלוננת, בטחונה האישי ובטחונו של הציבור. ראו:

ע"פ 1127/13 עמאואל גברזג'י נ' מדינת ישראל (פסק דין מיום 15/1/14).

עמוד 3

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ניתן למנות את האחריות הבלעדית של הנאשם לביצוע העבירה; את הנזק שנגרם למתלוננת והפגיעה בתחושת הביטחון שלה; הנזק שצפוי היה להיגרם מביצוע העבירה, שכן לא אחת קרה ששוד "הסתבך" עקב התנגדות הקורבן והסתיים בפציעות חמורות ולעיתים בנטילת חיים; אף אם הנאשם פעל תחת השפעת אלכוהול יש לראות בכך נסיבה לחומרה שכן החדיר את האלכוהול לגופו מרצון; העובדה שהנאשם יכול היה להבין את מעשיו ואת הפסול בהם, נוכח חוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו (למרות שמעשיו נבעו מהמצוקה שבה היה שרוי על רקע מחלתו והשימוש באלכוהול). מנגד יש להתחשב גם בכך שהנזק הרכושי והפיסי שנגרם בסופו של יום אינו ברף העליון של עבירת השוד וגם רף האלימות שננקטה הינו נמוך יחסית ומדובר באירוע אחד קצר, ככל הנראה ללא תכנון קודם.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש להתחשב בהודאתו המלאה והכנה של הנאשם. התרשמתי כי הודאתו וחרטתו נעשו בכנות. הנאשם חסך הן בזמן שיפוטי והן את הסבל שהיה נגרם למתלוננת אילו הייתה צריכה להעיד. כן יש להתחשב בהעדר עבר פלילי ובמצבו המשפחתי הקשה, כפי שפורט בתסקיר המבחן. עוד יש להתחשב ברקע הפסיכיאטרי של הנאשם ובבעיות החברתיות והכלכליות עימן הוא מתמודד. הנאשם אף השתלב במהלך ניהול ההליך במסגרות טיפוליות, שיתף פעולה עם שירות המבחן והביע נכונות להמשיך בהליך הטיפולי. התרשמתי מכנותו ומכנות דברי משפחתו גם לעניין זה.

אתחשב לעניין העונש בנסיבות חיי הקשות של הנאשם, כאמור, וגם בתחלואה הכפולה ממנה סובל הנאשם אשר נלחם בהתמכרות לאלכוהול וסובל מתחלואה נפשית בו בעת, ככל הנראה כתוצאה מנסיבות חיי הקשות.

מתסקיר המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי הנאשם עלה לארץ מאתיופיה ביחד עם משפחתו בהיותו כבן 13. הנאשם סיים 10 שנות לימוד ובגיל 16 היה קורבן לאלימות מצד נער אחר ומאז הוא סובל ממצב נפשי ירוד ומטופל בתרופות נוגדות חרדה ודכאון. על רקע מצבו הנפשי לא גויס לצבא ואושפז מספר פעמים בבית חולים פסיכיאטרי, בעיקר מגיל 17 עד 19. מחווה"ד הפסיכיאטרית עולה כי אובחן כמי שסובל מהפרעה סכיזו-אפקטיבית ותלות באלכוהול (תחלואה כפולה). אין לחובתו הרשעות קודמות ובהתייחסותו לעבירה הנדונה הודה בפני שירות המבחן במיוחס לו בכתב האישום וכן הביע אמפטיה כלפי המתלוננת וביטא תובנה לגבי התנהגותו התוקפנית והבלתי אחראית.

הנאשם הופנה לאבחון וטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות בטירת הכרמל והשתלב בתהליך טיפולי החל מיום 20/8/14. הוא משתף פעולה באופן מלא בטיפול, משתתף ב-3 קבוצות טיפוליות שונות וכן השתלב בטיפול פרטני. כל בדיקות השתן והנשיפה במהלך התקופה נמצאו תקינות. הנאשם מטופל גם על ידי הפסיכיאטרית של היחידה והינו מאוזן מבחינה תרופתית, ללא אירועים פסיכוטטיים ובמצב רוח תקין. משפחתו מסייעת ומלווה אותו בתהליך הטיפול, הוא עוזר במטלות הבית ואף מתרחק מהסביבה המהווה גורם סיכון עבורו ואינו נפגש עם חבריו מהעבר. במהלך השיחות הטיפוליות הוא מעבד את רגשותיו הקשורים למעורבותו בעבירה הנדונה, מבטא חרטה ורצון לשינוי.

שירות המבחן המליץ לשקול בחיוב את האפשרות השיקומית ולהטיל על הנאשם צו מבחן למשך 18 חודשים, במהלכו יעקוב שירות המבחן אחר התקדמותו של הנאשם בטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות ויהווה גורם מפקח וסמכותי עבורו. שירות המבחן המליץ כי במידה שביהמ"ש ישקול להטיל, בצד צו המבחן, ענישה מוחשית במסגרת מאסר שירוצה בעבודות שירות, יהיה זה לתקופה קצרה על מנת שלא לפגוע בהליך הטיפול האינטנסיבי שבו הנאשם מצוי כיום. לחילופין, לנוכח האיוון העדין שבמצבו של הנאשם, ניתן יהיה להכין עבורו תוכנית של"צ כאקט עונשי חינוכי והרתעתי. בנוסף הומלץ להטיל עליו ענישה מרתיעה במסגרת מאסר על תנאי ופיצוי כספי למתלוננת. שירות המבחן התרשם כי שילוב רכיבי ענישה טיפוליים, מוחשיים והרתעתיים יפחית מהסיכון להשנות עבירות דומות בעתיד על ידי הנאשם.

מתחם העונש ההולם

ב"כ המאשימה הפנה את ביהמ"ש לפסיקה הקובעת מתחם ענישה של בין 2 ל-5 שנות מאסר לעבירת שוד. ב"כ הנאשם טען כי הפסיקה קובעת ענישה של בין 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות ובין 24 חודשי מאסר בפועל. יצוין כי מרבית הפסיקה שהוצגה על ידי המאשימה מתייחסת למקרים חמורים יותר, אם מכיוון שמדובר בריבוי מעשים ואם מכיוון שמדובר בעבירות נוספות או בנסיבות חמורות יותר הקשורות בביצוע העבירות.

בהביאי בחשבון את נתוני המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לאמץ מתחם ענישה התואם את דרגת החומרה של המעשים. כאמור, במקרה שלפני מדרג החומרה של המעשים אינו מהגבוהים ביותר.

לאחר בחינת רמת הענישה במקרים דומים, נראה כי רמת הענישה בענייננו נעה בין 6 חודשי מאסר בפועל, אשר יכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 24 חודשי מאסר בפועל. ראו למשל:

ע"פ 7655/12 **אדריס פייסל נ' מדינת ישראל** (פסק דין מיום 04/04/13) (שם נקבע כי מתחם הענישה הראוי לעבירות שוד שבוצעו ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בנשק, תוך שלפגע העבירה נגרמו נזקים שאינם חמורים, עומד על תקופה של שישה חודשי מאסר לבין שתי שנות מאסר, אך יצוין כי שם היה מדובר באלימות חמורה יותר מאשר בענייננו);

ע"פ 936/14 **אמבסגר אברהם נ' מדינת ישראל** (פסק דין מיום 31/08/14) (העוסק במקרה חמור יותר של אלימות במהלך השוד ושוד בחבורה, אך מבחין בין מקרים שדומים לענייננו למקרה שם ומתייחס למתחם הענישה ההולם בשני המקרים).

סטייה מהמתחם ומהעונש ההולם משיקולי שיקום

בקביעת העונש בתוך מתחם הענישה או בסטייה מהמתחם יש להתחשב בנסיבות האישיות של הנאשם. סבורני כי בנסיבותיו האישיות המיוחדות של הנאשם יש מקום לאמץ את המלצת שירות המבחן ובמקרה זה לסטות ממתחם העונש ההולם.

כאמור, מדובר בנאשם ללא עבר פלילי, אשר הודה בביצוע העבירה וחסך זמן שיפוטי וכן את עדותה של המתלוננת. כמו

כן, הנאשם מצוי כעת במסגרת טיפולית ושירות המבחן מדווח כי הוא עושה מאמצים כנים ומתמיד בטיפול. ניתן ללמוד מהאמור בתסקיר כי קיים סיכוי משמעותי לשיקומו של הנאשם. על כן, בנסיבות אלו, סבורני כי יהיה זה נכון לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, בהתאם להוראות סעיף 40ד' (א) לחוק העונשין, לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל על הנאשם צו פיקוח, בתוספת עונשים של מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת.

נזכיר לעניין זה כי בצד השיקום, הנמנה על תכליות הענישה, מאפשרת העמדתו של נאשם בפיקוח שירות המבחן להחזיר את עניינו לדיון מחודש, וזאת אם ימעד הנאשם ו/או לא ישתף פעולה בהליך השיקומי. לכן, ובנסיבות המקרה, סבור אני כי יש להעדיף את החריגה ממתחם העונש ההולם לצורכי שיקום, כאשר יובהרו לנאשם משמעויות ההליך השיקומי ובעיקר משמעויות הפרת הוראות גורמי הטיפול או ביצוע עבירות נוספות בתקופת הפיקוח.

עוד אציין כי שירות המבחן המליץ על העמדתו של הנאשם בפיקוחו לתקופה של 18 חודשים. בהביאי בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם סבור אני כי ראוי להעמידו בפיקוח לתקופה ממושכת יותר, של 24 חודשים.

פיצוי לנפגעת העבירה

סבור אני כי בנסיבות המקרה ראוי שהנאשם יפצה את נפגעת העבירה על הסבל והנזק שנגרם לה. לא מצאתי עילה שלא לחיבו בפיצוי, הגם שמצבו הכלכלי קשה.

סיכום הענישה וגזר הדין

אשר על כן, בסיכומי של דבר, לאור המפורט לעיל, הנני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

הנני מעמיד את הנאשם בפיקוחו של שירות המבחן ומטיל עליו צו פיקוח למשך 24 חודשים מהיום. על הנאשם להתייצב אצל שירות המבחן בכל המועדים כפי שיקבע ע"י שירות המבחן ולמלא אחר הנחיות שירות המבחן;

הוסבר לנאשם כי ככל שלא ימלא אחר הוראות שירות המבחן ו/או יבצע עבירה נוספת כל שהיא בתקופת הפיקוח, כי אז ניתן יהיה להחזיר את הדיון בעניינו לבית המשפט ולגזור עליו עונש נוסף, הכל בשים לב לעבירה בה הורשע.

כמו כן, הנני גוזר על הנאשם מאסר מותנה של 10 חודשים, והתנאי שהנאשם לא יעבור העבירה בה הורשע וכל כל עבירת רכוש שהיא פשע או עבירת אלימות שהיא פשע וזאת בתוך שלוש שנים מהיום ויורשע בגינה;

אני מחייב את הנאשם לפצות את המתלוננת ולשלם לה פיצוי בסכום של 1,000 ₪. הפיצוי ישולם ב-5 תשלומים שווים החל מיום 16/02/2015 ובכל 16 לחודש שלאחריו. יודגש כי אין בפסיקת הפיצוי כדי לחסום את דרכה של המתלוננת לתבוע פיצוי נוסף על נזקיה בהליך אזרחי מתאים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"א טבת תשע"ה,
12 ינואר 2015, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
ר' שפירא, ס. נשיא